

Posudek diplomové práce Markéty Schůtové
Prostor v románech na pomezí kultur:
Ciro Alegría, Gabriel Casaccia a Edgardo Rivera Martínez

Vedoucí práce: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Oponent: Dr. Juan Sánchez

Markéta Schůtová napsala vyzrálou studii, která vyniká zejména svým myšlenkovým záze-
mím. Vysoce oceňuji, že k tématu prostoru přistoupila jako k problému, který se týká vidění
světa v románu a obecněji filosofického pojetí lidské existence. Přečetla řadu zásadních děl
filosofických a literárněvědných, jejichž pojetí prostoru v první kapitole shrnula s
porozuměním, a – což je zvláště cenné – neustále se k nim vrací i v dalších kapitolách při
výkladu jednotlivých románů (Heidegger, Patočka, Bauman, Eliade, Augé, Bachelard,
Hodrová, Aínsa aj.). Má schopnost nadhledu a umí nalézat spojnice mezi příbuznými
myšlenkami vyjádřenými různými pojmy jednotlivých myslitelů; tato reflexivní dispozice
může být i příslibem do budoucna.

Centrum různých koncepcí prostoru našla ve vztahu subjektu k místu. To ji v kapi-
tolách o třech románech z Peru a Paraguaye vede k sledování postav a jejich vztahu k místu,
kde žijí. Autorka však nepodřizuje interpretaci děl filosofickým myšlenkám, literární text
zůstává primární. Volba románů se ukázala jako šťastná, shodou okolností jejich chrono-
logická posloupnost tvoří i určitý oblouk v pojetí místa: od uzavřeného „rajského místa“, s nímž
jsou Indiáni v andské komunitě bytostně spojeni, v románu *Širý nepřátelský svět*, přes
negativní vztah postav k jejich zaostalému městečku v paraguayské provincii, kde všední
úkony přestaly být plné základního smyslu a staly se nudnou rutinou, v románu *Slimák*, po
otevřenou variantu šťastného místa v andském městečku s mezinárodním sanatoriem v romá-
nu *Země Jauja*, s nově nadějnou (utopickou) vizí mnohokulturní koexistence. Interpretace
románů jsou vnitřně bohaté a přitom soustředěné k celkovému vidění světa. Práce plně
využila komparativních podnětů při zkoumání více děl, která vidí v jejich jedinečnosti a
zároveň jako tři možnosti či typy vazby člověka k jeho prostoru, a to jak z univerzálního
hlediska lidské existence, tak ve specifickém kontextu hispanoamerické kultury. Kulturní
identita se v románech pojí s ještě významnější dimenzí individuální identity, onoho vztahu
subjektu k místu. Jakkoli z tohoto úhlu pohledu není v popředí zájmu prostor jako stavební
prvek románů, řada formulací odkazuje i k tomuto bachtinovskému pojetí.

Kontexty další hispanoamerické literatury nejsou v práci konkrétně zmiňovány, což je ku prospěchu soustředěnosti celého textu. Proto jen na okraj podotýkám, že obrazům jak idylického místa, tak zaostalého provinčního koutu, daly již regionalistické romány dvacátých let kvalitu topoi. M. Schůtová si je ovšem topologie těchto obrazů vědoma, jak naznačuje zmínka o vztahu polaritý „rajského“ a „pekelného“ místa k tradici hispanoamerických anti-nomií, s odkazem na F. Aínsu.

K myšlence otevřenosti kultur, zvyšující jejich životnost (s. 54 aj.), která souzní i s výroky dalších myslitelů (Paz, Fuentes), jen opět na okraj připojuji, že můžeme vzít v úvahu i opačný názor (který zastával už Inca Garcilaso), že v transkultuaci lépe ob stojí vyspělé kultury, díky vysoké kultivovanosti, s níž si po svém cizí kulturu adaptují.

Text se vyznačuje kultivovaným odborným jazykem; ojediněle unikla čárka či jiná chyba (s. 54). V neposlední řadě oceňuji bohatou bibliografii, včetně solidních internetových zdrojů, profesionálně zvládnutou práci s odbornou literaturou, pečlivý poznámkový aparát s důsledně překládanými citáty (překlady by zasloužily ještě stylisticky a redakčně upravit).

Práce Markéty Schůtové splňuje a přesahuje nároky kladené na diplomovou práci, považuji ji za výbornou.

Anna Housková

11. září 2010